

MEDVĚD

Anton Pavlovič Čechov

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Medvěd
Žert o jednom dějství
Anton Pavlovič Čechov

Přeložil František Vrba

Znění tohoto textu vychází z díla [Medvěd](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Dilia v Praze v roce 1959. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Anton Pavlovič Čechov: Medvěd), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 8. 8. 2019.

OBSAH

OSOBY.....	6
Scéna první.....	7
Scéna druhá.....	9
Scéna třetí.....	10
Scéna čtvrtá.....	11
Scéna pátá.....	14
Scéna šestá.....	15
Scéna sedmá.....	16
Scéna osmá.....	18
Scéna devátá.....	24
Scéna desátá.....	27
Scéna jedenáctá.....	31

OSOBY

JELENA IVANOVNA POPOVOVÁ, vdovička s dolíčky ve tvářích,
statkářka

GRIGORIJ STĚPANOVIČ SMIRNOV, mladší statkář

LUKA, lokaj Popovové, děda

Přijímací pokoj v sídle Popovové.

Scéna první

POPOVOVÁ v hlubokém smutku, nespouští oči z fotografie, a LUKA.

LUKA: To není dobře, milostpaní... ještě se utrápíte... Panská a kuchařka šly na jahody, každý boží tvor se raduje, i ta kočka ví, jak se potěšit, jenom vy sedíte celý den v pokoji, jako v klášteře, a potěšení žádné. Na mou duši! Už je to málem rok, co jste nevyšla z domu!

POPOVOVÁ: A nikdy už nevyjdu... Proč taky? Už jsem skoncovala se životem. On leží v hrobě, a já se pohřbila mezi čtyřmi stěnami... Umřeli jsme oba.

LUKA: Tak vidíte! To radši ani neslyšet, na mou duši. Nikolaj Michajlovič umřel, už se stalo, boží vůle, království jemu nebeské... Poplakala jste si – a dost, i slušnost má své meze. Proč byste měla naříkat a nosit smutek celý život. Mně taky svého času umřela stará... A co? Poplakal jsem si měsíc, ponaučil, a dost o ní. Však taky, zpívat žalozpěvy celý život, za to stará ani nestála. *(Vzdychne.)* Zapomněla jste na všechny sousedy... Sama k nim nezajdete, a pozvat je nedáte. Žijeme, s odpuštěním, jako pavouci – nevíme, co je boží svět. Livrej sežraly myši... Ještě tak, kdyby nebyli pořádní lidi, ale to je náš újezd plný pánů... V Ryblově leží pluk, oficiři – hotová cukrátko, ani dívat se nestacíš. A v jejich táboře, co pátek, to bál, a málem každý den vyhrává vojenská muzika... Ech, milostpaní, matičko naše! Mladá, hezká, krev a mlíko – jenom žít a užívat... Vždyť krása není na věky! Za deset roků sama zatoužíte projít se jako pávice, až budou pánům oficírům oči přecházet, ale to už bude pozdě.

POPOVOVÁ (*rozhodně*): Prosím tě, o tomhle mi nikdy nemluv! Víš, od té doby, co umřel Nikolaj Michajlovič, život pro mě ztratil všechnu cenu. Zdá se ti, že žiju, ale to se ti jen zdá. Zapřísáhla jsem se, že až do hrobu nesvléknu tenhle smutek a nevšimnu si světa... Slyšíš? Ať jeho stín vidí, jak ho miluju... Já vím, pro tebe to není žádné tajemství, býval ke mně často nespravedlivý, krutý a... a dokonce nevěrný, ale já mu budu věrná až do hrobu a dokážu mu, jak umím milovat já. Tam ta hrobem se se mnou shledá s právě takovou, jaká jsem byla do jeho smrti...

LUKA: Spíš než takhle mluvit měla byste se projít po zahradě, nebo dát zapřáhnout Tobyho či Velikána a na návštěvu k sousedům...

POPOVOVÁ: Ach! (*Pláče.*)

LUKA: Milostpaní! ... Matičko naše! ... Copak to? Pánbůh vás potěš!

POPOVOVÁ: On měl tak rád Tobyho! Vždycky s ním jezdil ke Korčaginovům a Vlasovovům... Ten, pane, uměl řídit! S jakou grácií se držel, když ze všech sil přitahoval opratě! Vzpomínáš si? Toby, Toby! Ať mu dnes dají osminku ovsa navíc.

LUKA: K službám!

Prudké zvonění.

POPOVOVÁ (*sebou trhne*): Kdo to? Řekni, že nikoho nepřijímám!

LUKA: K službám, milostpaní! (*Vyjde.*)

Scéna druhá

POPOVOVÁ sama.

POPOVOVÁ (*se dívá na fotografii*): Však uvidíš, Nicolas, jak umím milovat a odpouštět... Moje láska uhasne až se mnou, až přestane bít mé ubohé srdce. (*Směje se v slzách.*) Není ti to hanba? Tvá hodná holčička, věrná ženuška, se zamkla na zámek a bude ti věrná až do hrobu, a ty... není ti hanba, pucku? Podváděl jsi mě, dělal jsi scény, celé týdny jsi mě nechával samotnou...

Scéna třetí

POPOVOVÁ a LUKA.

LUKA (*vejde, poplašeně*): Milostivá paní, někdo se tam po vás ptá.
Chce s vámi mluvit...

POPOVOVÁ: Řekl jsi mu přece, že ode dne mužovy smrti nikoho nepřijímám?

LUKA: Řekl, ale ani slyšet nechce, povídá, že je to náramně naléhavá věc.

POPOVOVÁ: Ne-při-jí-mám!

LUKA: Povídal jsem mu to, ale... je to nějaký divous... nadává a dere se rovnou do pokoje... už je v jídelně...

POPOVOVÁ (*podrážděně*): Tak dobrá, ať jde dál... Takové hulvátství!

LUKA vyjde.

Ti lidé jsou ale dotěrní! Co na mně pořád chtějí? Proč mi nedají pokoj! (*Vzdychne.*) Vypadá to, že už opravdu budu muset utéci do kláštera... (*Zamyslí se.*) Ano, do kláštera...

Scéna čtvrtá

POPOVOVÁ, LUKA a SMIRNOV.

SMIRNOV (*vchází, LUKOVI*): Pitomče, otevíráš si moc hubu... Osle! (*Uvidí POPOVOVOU, důstojně.*) Milostivá paní, mám čest se představit: poručík dělostřelectva v záloze, majitel pozemků Grigorij Stěpanovič Smirnov! Jsem nucen obtěžovat vás v naprosto vážné věci...

POPOVOVÁ (*podá mu ruku*): Co si přejete?

SMIRNOV: Váš nebožtík manžel, kterého jsem měl čest znát, mi zůstal dlužen na dvě směnky tisíc dvě stě rublů. A protože zítra musím zaplatit v pozemkové bance úroky, prosil bych vás, milostivá paní, abyste mi ty peníze zaplatila ještě dneska.

POPOVOVÁ: Tisíc dvě stě... A za co vám můj muž zůstal dlužen?

SMIRNOV: Kupoval u mne oves.

POPOVOVÁ (*vzdychne, LUKOVI*): Ať nezapomeneš zařídit, Luko, aby dali Tobymu osminku ovsu navíc.

LUKA vyjde.

POPOVOVÁ (*SMIRNOVOVI*): Jestliže vám Nikolaj Michajlovič zůstal dlužen, samo sebou se rozumí, že vám zaplatím; ale dnes laskavě odpusťte, nemám u sebe hotové peníze. Pozítří se vrátí z města můj správce, řeknu mu, aby vám zaplatil, co vám patří,

ale zatím nemohu vaše přání splnit... K tomu je to dneska právě sedm měsíců, co můj manžel umřel, a já jsem teď v takové náladě, že naprosto nemám chuť zabývat se finančními otázkami.

SMIRNOV: Ale já jsem teď v takové náladě, že nezaplatím-li zítra úroky, budu muset vylézt vzhůru nohama komínem. Zabaví mi statek!

POPOVOVÁ: Pozítří své peníze dostanete.

SMIRNOV: Nepotřebuju peníze pozítří, ale dnes!

POPOVOVÁ: Odpusťte, dnes vám zaplatit nemohu.

SMIRNOV: Ale já nemohu čekat do pozítří!

POPOVOVÁ: Co dělat, když teď nemám!

SMIRNOV: To opravdu nemůžete zaplatit?

POPOVOVÁ: Nemohu.

SMIRNOV: Hm! To je vaše poslední slovo?

POPOVOVÁ: Ano, poslední.

SMIRNOV: Poslední? Určitě?

POPOVOVÁ: Určitě.

SMIRNOV: Ponížně děkuju. To si zapíšeme. *(Krčí rameny.)* A to ještě chtějí, abych zůstal chladnokrevný! Potká mě teď na

cestě berní a ptá se: „Pročpak se pořád zlobíte, Grigoriji Stěpanoviči?“ No, dovolte, jak se nemám zlobit? Potřebuju peníze, až bych brečel... Vyjel jsem už včera ráno hned za svítání, sjezdil jsem všechny své dlužníky... a kdyby aspoň jeden z nich zaplatil dluh! Utahal jsem se jako pes, v noci jsem spal, čert ví, kde – v židovské putyce vedle soudku s kořalkou... Konečně přijedu sem, sedmdesát verst od domova, těším se, že dostanu své, ale to mi servírují „náladu“! Jak se nemám zlobit?

POPOVOVÁ: Myslím, že jsem vám to řekla jasně: až se správce vrátí z města, svoje dostanete.

SMIRNOV: Nepřijel jsem ke správci, ale k vám! Starého čerta, promiňte mi ten výraz, je mi platný ten váš správce!

POPOVOVÁ: Odpusťte, velectěný pane, nejsem zvyklá na tyhle zvláštní výrazy, na tenhle tón. Domluvili jsme spolu. *(Rychle vyjde.)*

Scéna pátá

SMIRNOV sám.

SMIRNOV: Tak mi laskavě řekněte! Nálada... Před sedmi měsíci jí umřel muž! A co já, musím platit úroky, nebo ne? Ptám se vás: musím platit úroky, nebo ne? Tak, vám umřel muž, k tomu nálady a všechny možné triky... správce někam odjel, vzal ho čert, ale co já mám dělat? Uletět svým věřitelům v baloně, či co? Nebo se mám rozběhnout a rozbít si makovici o zed'! Přijedu ke Gruzděvovi – není doma, Jaroševič se schoval, s Kuricynovem jsem se na smrt poštěkal a div že jsem ho nevyrazil z okna, Mazutov má cholera, tahleta zas – náladu. Ani jeden neplatí, potvora! A to všechno proto, že jsem je moc rozmazlil, protože jsem ňouma, onuce, baba! Jsem na ně moc delikátní! No, počkejte! Vy mě poznáte! Nedám sebou orat, vem to čert! Zůstanu tady a budu tady trčet, dokud nezaplatí! Brr! Jaký já mám vztek! Každá žilka se mi vzteky třese a dech mi to svírá... Fuj, bože můj, až se mi dělá zle! *(Křičí.)* Hej, sluho!

Scéna šestá

SMIRNOV a LUKA.

LUKA (*vejde*): Co chcete?

SMIRNOV: Dej mi kvasu nebo vody!

LUKA vyjde.

SMIRNOV: Ne, to je ale logika! Člověk potřebuje peníze, až by brečel, je to na nejlepší cestě oběsit se, ale ona nezaplatí, ona totiž nemá chuť zabývat se finančními otázkami! ... Pravá ženská logika v sukních. Proto jsem taky nikdy nesnášel a nesnáším řeči se ženskými. To bych radši seděl na sudě s prachem než mluvit se ženskou. Brr! ... Až mi husí kůže naskakuje, jak mě dopálila ta sukně couravá. Jak vidím takové poetické stvoření jen z dálky, už dostávám křeče do lýtek. To aby člověk zrovna řval o pomoc!

Scéna sedmá

SMIRNOV a LUKA.

LUKA (*vejde a podává vodu*): Milostpaní je nemocná a nepřijímá.

SMIRNOV: Jedeš!

LUKA vyjde.

Nemocná a nepřijímá! Není třeba, nepřijímej si... Já tu zůstanu a budu tady sedět, dokud peníze nevrátíš. Bud' si nemocná třeba týden, já tu týden prosedím... Stonej si třeba rok – já taky rok... A svoje si vezmu, matičko! Mě nedojmeš smutkem a důlky ve tvářích... Známe ty důlky! (*Křičí z okna.*) Semjone, vypřahej! Tak hned nepojedeme! Zůstávám tady! Řekneš jim v konírně, aby dali koním ovsu! Znovu se ti, ty palice hovězí, zaplet levý podsední do opratí! (*Opičí se.*) To je toho... Já ti ukážu – to je toho!

Odejde od okna.

To je hnus... vedro k zalknutí, nikdo neplatí, noc jsem prospal mizerně, a tady ještě ta smuteční couravá sukně s náladou... Bolí mě hlava... Mám se napít vodky či co? Nejspíš se napiju. (*Křičí.*) Hej, sluho!

LUKA (*vejde*): Co chcete?

SMIRNOV: Dej mi skleničku vodky!

LUKA vyjde.

Uf! (*Sedne si a prohlíží si sebe.*) Jen co je pravda, pěkná figura! Celý zaprášený, boty špinavé, nemytý, nečesaný, na vestě sláma... Paninka mě docela dobře mohla pokládat za loupežníka. (*Zívá.*) Je trochu neslušné, ukázat se takhle na návštěvě... ale co, nejsem tady na návštěvě, ale jako věřitel, a pro věřitele není úbor předepsán...

LUKA (*vejde a podává vodku*): Moc si dovoluujete, milostpane...

SMIRNOV (*zlostně*): Cože?

LUKA: Já... já nic... já vlastně...

SMIRNOV: S kým to mluvíš?! Mlčíš!

LUKA (*stranou*): Zased si na nás, divous... Čert ho k nám nosil...

LUKA vyjde.

SMIRNOV: Ach, já mám vztek! Takový vztek, že bych nejradši celý svět rozdobil na prášek... Až se mi dělá zle... (*Křičí*) Hej, sluho!

Scéna osmá

POPOVOVÁ a SMIRNOV.

POPOVOVÁ (*vejde se sklopenýma očima*): Velectěný pane, ve své samotě jsem si už dávno odvykla na lidský hlas a nesnesu křik. Snažně vás prosím, nerušte můj klid!

SMIRNOV: Zaplatte mi a odejdu.

POPOVOVÁ: Řekla jsem vám to rusky: hotové peníze teď nemám, počkejte do pozítří.

SMIRNOV: Já měl taky čest povědět vám rusky: nepotřebuju peníze pozítří, ale dnes. Jestliže mi dnes nezaplatíte, zítra se budu muset oběsit.

POPOVOVÁ: Ale co mám dělat, když nemám peníze? Vy jste divný!

SMIRNOV: Tak vy teď nezaplatíte? Ne?

POPOVOVÁ: Nemohu...

SMIRNOV: V tom případě tu zůstanu a budu tady sedět, dokud nedostanu svoje... (*Sedne si.*) Zaplatíte pozítří? Výborně! Posedím si tu tedy do pozítří. Takhle budu sedět... (*Vyskočí.*) Ptám se vás: musím zítra platit úroky, nebo ne?... Či si snad myslíte, že si dělám legraci?

POPOVOVÁ: Velectěný pane, prosím vás, abyste nekřičel! Tady není konírna!

SMIRNOV: Já se vás neptám na konírnu, ale na tohleto – musím zítra platit úroky, nebo ne?

POPOVOVÁ: Neumíte se chovat v dámské společnosti!

SMIRNOV: Ne, milostivá, já se umím chovat v dámské společnosti!

POPOVOVÁ: Ne, neumíte! Jste nevychovaný hrubián! Pořádní lidé takhle se ženou nemluví!

SMIRNOV: Ach, to je zajímavé! Jak si tedy račte, abych s vámi mluvil? Francouzsky či co? (*Vzteká se a šišlá.*) Madam, že vu pri... jak jsem šťasten, že mi neplatíte... Ach, pardon, že jsem vás vyrušil! Jaké je dnes nádherné počasí! A ten smutek vám tak sluší! (*Hluboce se klaní, šoupe nohama.*)

POPOVOVÁ: To je hloupé a hrubé.

SMIRNOV (*se opičí*): Hloupé a hrubé! Neumím se chovat v dámské společnosti! Milostivá paní, viděl jsem ve svém životě o hodně víc žen než vy vrabců! Třikrát jsem se kvůli ženám střílel v souboji, dvanáct žen jsem nechal, devět jich nechalo mne! Ano, milostivá! Byly časy, kdy jsem ze sebe dělal hlupáka, sentimentálně šveholil, lichotil, rozplýval se jako med, šoupal nohama... Miloval jsem, trpěl, vzdychal na měsíček, malátněl, tál, ochládal... Miloval jsem vášnivě, zuřivě, na všechny způsoby, čert mě vem, švadronil jsem jako straka, o emancipaci, utratil jsem na něžné city polovinu majetku, ale teď – uctívá poklona! Teď mě nenachytáte! Dost! Oči černé, oči vášnivě,

rudé retы, důlky ve tvářích, luna, šepotání, zajímavý dech – za to všechno, milostivá paní, nedám teď ani zlámanou grešli! Nemluvím o přítomných, ale všechny ženské od malička až do hrobu se jenom upejpají, famfrnějí, pomlouvají, nenávidí, prohané jsou až do morku kostí, jsou nicotné, malicherné, bezcitné, z jejich logiky by člověk vyletěl z kůže, a co se týče tady toho, (*pleská se do čela*) promiňte, že jsem tak upřímný, to i ten vrabec může dát každému filozofovi v sukních deset bodů náskok! Podíváš se na jiné poetické stvoření: mušelín, éter, polobohyně, milion nadšených vzdechů, a zahleď se jí do duše – a je to docela obyčejný krokodýl! (*Chytne lenoch židle, lenoch praská a bortí se.*) Ale nejvíc je k vzteku to, že ten krokodýl si bůhvíproč představuje, že jeho hlavní půvab, jeho privilegium a monopol – je něžný cit! Vzal to všechno čert, pověste mě třeba tady na ten hřebík vzhůru nohama – copak ženská umí milovat někoho jiného než mopslíky? V lásce umí jen fňukat a vzdychat! Kde muž trpí a obětuje se, její celá láska se projevuje leda v tom, že vrtí vlečkou a snaží se člověka pořádně přiskřípnout za nos! Vy máte tu smůlu, že jste žena, to tedy musíte znát sama podle sebe ženskou povahu. Řekněte mi na své svědomí: viděla jste za celý svůj život ženu, která by byla upřímná, stálá a věrná? Neviděla! Stálé a věrné jsou jen staré báby a ohyzdy! Spíš potkáte rohatou kočku nebo bílého tetřeva než věrnou ženu!

POPOVOVÁ: Dovolte, kdo je tedy podle vás v lásce stálý a věrný? Snad ne muž?

SMIRNOV: Ano, milostivá, muž!

POPOVOVÁ: Muž! (*Zlostně se směje.*) Muž je stálý a věrný v lásce! Podívejme se, to je novinka! (*Rozpálená.*) Jaké vy máte právo

takhle mluvit?! Muži jsou věrní a stálí! Když už jsme u toho, řeknu vám, že ze všech mužů, které jsem kdy poznala a znám, nejlepší byl můj nebožtík manžel. Milovala jsem ho vášnivě, celou svou duší, jak může milovat jen mladá inteligentní žena; dala jsem mu svoje mládí, štěstí, život, své jmění, dýchala jsem jen pro něho, modlila jsem se k němu jako pohanka a... a co on? Nejlepší ze všech mužů mě tím nejhnusnějším způsobem klamal, kudy chodil! Po jeho smrti jsem mu našla ve stole plnou skříňku milostných dopisů, a za živa – hrůza vzpomenout! – mě nechával celé týdny samotnou, před očima mi chodil za jinými a podváděl mě, rozhazoval moje peníze, můj cit mu byl pro smích... A já, bez ohledu na to všechno jsem ho milovala a byla jsem mu věrná... A to ještě není všechno, on umřel, ale já jsem mu věrná ještě stále. Pohřbila jsem se navždycky mezi čtyřmi stěnami a nesvléknu tenhle smutek až do hrobu...

SMIRNOV (*se pohrdavě směje*): Smutek! ... Nechápu, za koho mě máte. Jako bych přesně nevěděl, proč nosíte tuhle černou maškarádu a proč jste se pohřbila mezi čtyřmi stěnami! To tak! Je to tak tajemné, poetické! Kolem domu pojede nějaký kadet nebo zelený poeta, podívá se do oken a pomyslí si: „Tady žije tajemná Tamara, která se z lásky k muži pohřbila mezi čtyřmi stěnami.“ Známe ty triky!

POPOVOVÁ (*vzplane*): Cože? Jak si mně troufáte tohle všechno povídat?

SMIRNOV: Pohřbila jste se za živa, ale přitom jste se nezapomněla napudrovat!

POPOVOVÁ: Jak si troufáte se mnou mluvit?

SMIRNOV: Nekřičte laskavě, já nejsem váš správce! Dovolte, abych jmenoval věci jejich pravým jménem. Já nejsem žena, já jsem zvyklý říkat své mínění do očí! Neračte tedy křičet!

POPOVOVÁ: Já nekřičím, to vy křičíte! Račte mě nechat na pokoji!

SMIRNOV: Zaplatte mi a odejdu.

POPOVOVÁ: Nic vám nedám!

SMIRNOV: Ne, milostivá, dáte!

POPOVOVÁ: A zrovna vám na zlost, nedostanete ani halíř! Můžete klidně jet!

SMIRNOV: Nemám potěšení být ani váš manžel, ani váš ženich, nedělejte mi tedy laskavě scény! (*Sedne si.*) Nemám to rád.

POPOVOVÁ (*se zajíká hněvem*): Vy jste se posadil?!

SMIRNOV: Posadil!

POPOVOVÁ: Laskavě jděte!

SMIRNOV: Dejte mi peníze... (*Stranou.*) Ach, jaký mám vztek! Já mám vztek!

POPOVOVÁ: Nemám chuť se bavit s drzouny! Račte se obtěžovat ven!

Pauza.

Vy nepůjdete? Ne?

SMIRNOV: Ne.

POPOVOVÁ: Ne?

SMIRNOV: Ne.

POPOVOVÁ: No dobrá! (*Zvoní.*)

Scéna devátá

Předešlí a LUKA.

POPOVOVÁ: Luko, vyved' toho pána!

LUKA (*přistoupí k SMIRNOVOVI*): Milostpane, račte odejít, když je to příkaz! Nedá se nic...

SMIRNOV (*vyskočí*): Mlčíš! S kým to mluvíš? Udělám z tebe salát!

LUKA (*se chytá za srdce*): Pro pána krále! ... Pane bože spravedlivý!
(*Klesá do křesla.*) Oh, to je mi zle, zle! Dech mi to stisklo!

POPOVOVÁ: Kde je Daša? Dašo! (*Křičí.*) Dašo! Pelagejo! Dašo!
(*Zvoní.*)

LUKA: Och! Všechny šly na jahody... Nikdo není doma! Je mi zle!
Vodu!

POPOVOVÁ: Račte se obtěžovat ven!

SMIRNOV: Nevadilo by vám, kdybyste byla slušnější?

POPOVOVÁ (*svírá pěsti a dupe nohama*): Vy chrapoune! Medvěde hrubý! Burbone! Monstrum!

SMIRNOV: Jakže? Co jste to řekla?

POPOVOVÁ: Řekla jsem, že jste medvěd, monstrum!

SMIRNOV (*proti ní*): Dovolte, jaké vy máte právo mě urážet?

POPOVOVÁ: Tak urážím... a co z toho? Myslíte, že se vás bojím?

SMIRNOV: A vy si myslíte, že když jste poetické stvoření, že máte nějaké právo urážet beztrestně? Tak? Na souboj!

LUKA: Pro pána krále! ... Pane bože spravedlivý! ... Vodu!

SMIRNOV: Střílet se!

POPOVOVÁ: Myslíte si, že se vás bojím, když máte velké pěsti a býčí krk? Co? Burbone jeden!

SMIRNOV: Na souboj! Nikomu nedovolím, aby mě urážel, a nebudu se ohlížet na to, že jste žena, slabé stvoření.

POPOVOVÁ (*se ho snaží překřičet*): Medvěde! Medvěde! Medvěde!

SMIRNOV: Je už konečně čas zbavit se předsudku, že jen muži jsou povinni splatit urážku! Když rovnoprávnost, tak rovnoprávnost! Vem to čert! Na souboj!

POPOVOVÁ: Chcete střílet? Račte!

SMIRNOV: A hned!

POPOVOVÁ: A hned! Po muži tu zůstaly pistole... Hned je sem přinesu... (*Rychle vyjde a vrátí se.*) S jakou rozkoší vám vpálím kulku do té vaší měděné palice! Čert vás vem! (*Vyjde.*)

SMIRNOV: Odstřelím ji jako kuře! Nejsem žádný kluk, žádné sentimentální štěně, pro mne slabá stvoření neexistují!

LUKA: Tatíčku náš rodný! ... (*Padá na kolena.*) Bud' tak hodný, smiluj se nade mnou, odejdi odtud! K smrti jsi lidi vylekal, a teď se ještě chystá střílet!

SMIRNOV (*ho neposlouchá*): Střílet se v souboji, však to je taky rovnoprávnost, emancipace! Tady jsou si obě pohlaví rovna! Odstřelím ji z principu! Ale je to ženská! (*Napodobí ji.*) „Čert vás vem! ... Vpálím kulku do té měděné palice!“ Ta ale je! Zčervenala, oči jí blýskají... Přijala vyzvánění! Čestné slovo, takovou vidím po prvé v životě...

LUKA: Tatíčku, odejdi! Modli se do smrti k Pánubohu!

SMIRNOV: To je – žena! Tohle si dám! Opravdová žena! Žádná zakyslina, žádné fňukání, ale oheň, střelný prach, raketa! Až je líto ji zabíjet!

LUKA (*pláče*): Tatíčku náš... rodný, odejdi!

SMIRNOV: Na mou duši se mi líbí! Na mou duši! I když má důlky ve tvářích, líbí se mi! I ten dluh bych jí byl schopen odpustit... i vztek přešel... obdivuhodná žena!

Scéna desátá

Předešlí a POPOVOVÁ.

POPOVOVÁ (*vejde s pistolemi*): Tady jsou, ty pistole... Ale než se budeme bít, mi račte ukázat, jak se střílí... Ani jednou v životě jsem neměla pistoli v ruce.

LUKA: Spas nás, Hospodine, smiluj se nad námi! Půjdu pro zahrádníka a kočiho... Odkud se na nás ta pohroma sesypala? (*Vyjde.*)

SMIRNOV (*si prohlíží pistole*): Existuje totiž několik druhů pistolí... Na souboj jsou speciální pistole Mortimer, na kapsle. Ale vy tady máte revolvery systému Smith a Wesson, s trojnásobnou průbojností, s extraktorem, s centrálním úderníkem... Nádherné zbraně! ... Mají cenu minimálně devadesát rublů za pár... Revolver musíte držet takhle... (*Stranou.*) Ty oči, oči! Ta dovede člověka rozpálit!

POPOVOVÁ: Tak?

SMIRNOV: Ano, tak... Potom natáhnete kohoutek... A takhle se míří... Hlavu trochu zpět! Natáhněte ruku jak se patří! ... Tak, tak... A pak tímhle prstem stiskněte tady tohle... a to je všechno... Jenom si pamatujte hlavní pravidlo: neztratit klid a při míření nespěchat... Snažit se, aby se ruka netřásla.

POPOVOVÁ: Dobrá... V pokoji by se střílelo nešikovně, pojďme na zahradu.

SMIRNOV: Pojd'me. Jenom vás upozorňuju, že já vystřelím do vzduchu.

POPOVOVÁ: To tak ještě scházelo! Pročpak?

SMIRNOV: Protože... protože... To je moje věc, proč!

POPOVOVÁ: Dostal jste strach? Ano? A-a-a! Ne, vážený pane, jen se nevykrucujte! Račte jít za mnou! Nebudu mít pokoj, dokud vám neprovtám hlavu... tady tu hlavu, kterou tak nenávidím! Dostal jste strach?

SMIRNOV: Ano, dostal jsem strach.

POPOVOVÁ: Lžete! Proč se nechcete bít?

SMIRNOV: Protože... protože vy... se mi líbíte.

POPOVOVÁ (*se zlostně směje*): Já se mu líbím! On si troufá říkat, že já se mu líbím! (*Ukazuje na dveře.*) Prosím.

SMIRNOV (*mlčky klade revolver, bere si čapku a jde; u dveří se zastaví, chvíli se dívají jeden na druhého, pak on začne mluvit a blíží se nerozhodně k POPOVOVÉ*): Poslyšte... Ještě se pořád zlobíte? Já jsem se taky dopálil jako čert, ale chápete... jak bych to tak vyjádřil... Jde tady totiž, víte, věc je taková, vlastně abych řekl... (*Křičí.*) No ano, copak já za to mohu, že se mi líbíte? (*Chytne za lenoch židle, židle praská a bortí se.*) Čert ví, proč máte tak křehký nábytek! Líbíte se mi! Rozumíte? Já... já jsem se málem zamiloval!

POPOVOVÁ: Nechod'te ke mně – nenávidím vás!

SMIRNOV: Bože, to je žena! Nikdy jsem v životě neviděl nic podobného! Jsem ztracen! Je se mnou konec! Chytil jsem se do pasti jako myš!

POPOVOVÁ: Jděte pryč, nebo vystřelím!

SMIRNOV: Střílejte! Co vy víte, jaké to bude štěstí, umřít přímo před vašimi čarovnými očima, umřít kulkou z revolveru, který drží ta maličká sametová ručka... Zbláznil jsem se! Rozmyslete si to a rozhodněte se hned, protože – když odtud odejdu, už se nikdy nevidíme! Rozhodněte se! ... Jsem šlechtic, řádný člověk, mám příjem deset tisíc ročně... za grošem na zemi se vrhnu jako šíp... mám znamenité koně... Chcete se stát mou ženou?

POPOVOVÁ (*pobouřená, šermuje revolverem*): Střílet se! Na souboj!

SMIRNOV: Zbláznil jsem se! ... Ničemu nerozumím... (*Křičí.*) Hej, sluho, vodu!

POPOVOVÁ (*křičí*): Na souboj!

SMIRNOV: Zbláznil jsem se, zamiloval jsem se jako kluk, jako hlupák! (*Chytne ji za ruku, ona křikne bolestí.*) Miluju vás! (*Padá na kolena.*) Miluju, jako jsem nikdy nemiloval! Dvanáct žen jsem nechal, devět jich nechalo mne, ale ani jednu z nich jsem nemiloval tak jako vás! Jsem jako limonáda, jako sirup, jako huspenina... klečím na kolenou jako hlupák a nabízím vám ruku... Hanba, ostuda! Pět let jsem se nezamiloval, zařekl jsem se, a najednou jsem v tom jako oj v cizím kočáře! Nabízím vám ruku. Ano, či ne? Nechcete? Není třeba! (*Vstane a jde rychle ke dveřím.*)

POPOVOVÁ: Počkejte...

SMIRNOV (*zůstane stát*): Nu?

POPOVOVÁ: Nic, jděte... Ostatně, počkejte... Ne, jděte, jděte! Nenávídím vás! Nebo ne... Neodcházejte! Ach, kdybyste věděl, jaký mám vztek, jaký já mám vztek! (*Hodí revolver na stůl.*) Otekly mi prsty od toho krámu... (*Vzteky rve šátek.*) Co tu stojíte? Zmizte!

SMIRNOV: Sbohem.

POPOVOVÁ: Ano, ano, odejděte! ... (*Křičí.*) Kam jdete? Počkejte... Ostatně, běžte! Ach, já mám vztek! Nechoďte ke mně, nechoďte!

SMIRNOV (*se blíží k ní*): Já mám na sebe vztek! Zamiloval jsem se jako studentík, klečel jsem na kolenou... Až mi z toho husí kůže naskočila... (*Hrubě.*) Miluju vás! To mi tak ještě scházelo, zamilovat se do vás! Zítra mám platit úroky, začala senoseč, a najednou vy... (*Bere ji kolem pasu.*) To si nikdy neodpustím...

POPOVOVÁ: Odejděte pryč! Ruce pryč! Já vás... nenávídím! Na sou-sou-boj!

Dlouhý polibek.

Scéna jedenáctá

Předešlí. LUKA se sekerou, zahradník s hráběmi, kočí s vidlemi a čeled' s klacky.

LUKA (*vidí líbající se párek*): Pro pána krále!

Pauza.

POPOVOVÁ (*se sklopenýma očima*): Luko, řekneš jim v konírně, aby dnes Tobymu nedávali vůbec žádný oves.

OPONA

Anton Pavlovič Čechov

Medvěd

Edice Drama

Překlad František Vrba

Ilustrace na obálce Lars Poyansky/Shutterstock.com

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 8. 8. 2019

ISBN 978-80-274-0070-6 (epub)

ISBN 978-80-274-0071-3 (pdf)

ISBN 978-80-274-0072-0 (prc)